

SAKSFRAMLEGG**Saksbehandler: Heidi Fossland**

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
	Planutvalget - Ørland kommune	

Kommuneplanens Samfunnsdel

Vedlegg:

- 1 Planstrategi og planprogram - vedtatt 01.11.13
- 2 Kommuneplan 2013-2026 Oppsummering av kommunestyreseminar 12.-13.mars 2014 med komited medlemmer
- 3 Forslag til kommuneplans samfunnsdel med handlingsdel 2013 2026
- 4 Muligheter og styrker for utviklingen av Ørland i kommuneplanperioden
- 5 Forslag til kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel 2013 - 2026

Vedlegg som er relevant for saken men ikke følger vedlagt

- *Demografianalyse og behov i Ørland og Bjugn (Rambøll, 2013)*
- *Reguleringsplan for ØHF med konsekvensutredninger mottatt i Ørland kommune 23.01.2014.*
- *Innspill på dialogdokument utsendt til alle innbyggere i Ørland og Rygge/ Bodø flystasjon:*
 - *Forum for natur og friluftsliv Sør-Trøndelag* ang verdien av friluftsområder, trivsel og folkehelse og at grønn tenking gir muligheter for utvikling av Ørland.
 - *Knut Rune Schanche* ang samferdsel i Ørland med fokus på Balsnesbrua, anleggsvei i anleggsperioden, gang og sykkelveier, fartssoner med dumper og andre betraktninger.
 - *Ørland Bondelag* fremhever at ØK må bli kjent med og behandle landbruket som en høyverdig næring på lik linje som service, handel og industri og at kommunen må bevare dyrkbar og dyrka jord, å sette seg inn i arealbehovet til landbruket. De understreker også at et aktivt landbruk er et godt miljøtiltak og at Ørland har et aktivt oppegående landbruk som mer enn gjerne vil være med på å bidra til å utvikle kommunen videre.
 - *FaU Opphaug* uttalelse om å legge til rette også for utvikling i Opphaug med utgangspunkt i barn- og unge. En områdeplan for Opphaug er vedtatt igangsatt, og vil gjennomføres i 2015. Opplyste gang- sykkelveier og møteplasser for unge blirpekt på som viktig for skolekretsen. FaU ønsker tett samhandling med kommunen i kommuneplanperioden.

- *Anonyme innspill med vekt på barn- og ungdomssatsing i Ørland og Brekstad.*
- *Muntlige innspill fra Barn og unge til kommunestyreseminar 2, referert til i saksfremlegget.*
- *Kommunedelplaner til behandling som ses i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel:*
 - *Landbruk Ørland og Bjugn kommuner*
 - *Strategisk næringsplan Ørland kommune*
 - *Folkehelseplan Ørland kommune*
 - *Handlingsplan Kultur Ørland Kultursenter KF (ØKS)*

Sakens bakgrunn og innhold

BAKGRUNN

Utvikling av kampflybasen i Ørland er Forsvarets største enkeltinvestering i fastlands- Norge noensinne. Utviklingen åpner for mange muligheter, men også flere utfordringer og vil stille store krav til kommunens planlegging. Kommende planperiode er krevende for Ørland kommune og store deler av Fosen. Skall kommunen evne å gripe mulighetene og å redusere utfordringene kreves gode analyser av fremtiden. Ørland og Bjugn kommuner har gjennomført et analysearbeid som viser utfordringer og muligheter (Rambøll, 2013). Sammen med Forsvarsbyggs konsekvensanalyser for Reguleringsplan for Ørland Hovedflystasjon (ØHF) danner analysene grunnlag for kommunens planlegging (se vedlegg 1 Notat: Beskrivelse av utfordringene).

Analysene viser at nye utfordringer som kommunen ikke har høstet erfaring med tidligere må forventes, samtidig som det som fungerer bra i dag ikke nødvendigvis vil fungere fremover. Med et slikt utgangspunkt er det helt nødvendig å ha klare mål og strategier å styre utviklingen etter.

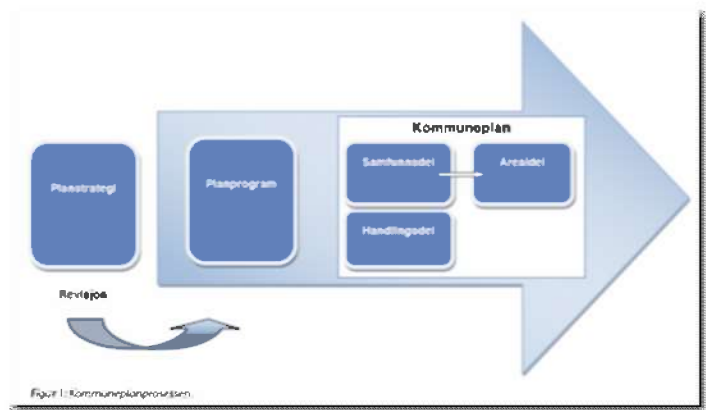
Etter vedtaket om å etablere den norske kampflybasen i Ørland kommune (juni 2012) valgte Ørland kommune å restarte sin kommuneplanlegging. Den vedtatte Planstrategien og planprogrammet 2013-2026 tar utgangspunkt i overnevnte analyser og viser strategiske veivalg for en ønsket utvikling. Den gir en samlet vurdering av planbehovet i perioden, samtidig som den beskriver hvordan planleggingen skal foregå. Både planstrategien og planprogrammet går noe lengre i beskrivelse og valg av strategier for samfunnsutviklingen, og i beskrivelse av delplaner, enn det som er vanlig. Kommunestyret sluttet opp om disse strategiene og ønsket en videre prosess for å definere en tydelig visjon for kommunens utvikling. En utvidet planstrategi og planprogram la rammene for videre kommuneplanlegging og skisserte parallelle parallellprosesser. En felles oppstart for kommuneplanleggingen med kommunedelplaner ble gjennomført i begynnelsen av desember 2013. Etter den tid har det vært gjennomført en rekke interne møter i administrasjonen for å koordinere de parallelle parallellprosessene samtidig som det har vært gjennomført en bred medvirkning.

SAKSOPPLYSNINGER

Det er ca. 12 år siden sist gang Ørland kommune gjennomførte en kommuneplanprosess. Forslag til kommuneplan for Ørland har derfor ikke bygget på tidligere kommuneplaner. Foreslåtte kommuneplanprosess ble igangsatt for ett år siden. Et viktig mantra for planprosessene har vært å sørge for stor grad av medvirkning, og der mål og strategier forankres bredt som gjennom prosessen. På det året som er gått er planstrategi, planprogram, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel utarbeidet.

Det er ingen fasit for hvordan kommuneplanen skal skrives og gjennomføres mht form og innhold. Rådmannen legger frem en kommuneplan med en samfunnsdel som er resultat av en rekke politiske verksted i tillegg til parallelle planprosesser. Den er forsøkt gjort enkel i form og innhold og har fokus på å vise retning for utvikling av kommunen.

Kommuneplanen er en samlet plan for kommunens utvikling og inneholder langsiktige og overordnede målsettinger og retningslinjer for kommunens utvikling, og planer for gjennomføring av dem. I Plan- og bygningsloven fra 01.07.2009 ligger lovgrunnlaget for kommuneplanen. Kravet til kommuneplanens form, innhold og behandling ble vesentlig endret i siste lovendring. Loven stiller krav til utforming av en samfunnsdel, en arealdel og en handlingsdel. I tillegg kan den inneholde kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Under er dette beskrevet nærmere. Kommuneplanens samfunnsdel utarbeides etter bestemmelsene i §11-2 og §11-4 i plan- og bygningsloven.

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet, og kommunen som organisasjon. Iht plan- og bygningsloven er hensikten med Samfunnsdelen å gi:

- Bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling
- Være et verktøy for strategisk styring
- Styrke medvirkningen og den politiske styringen

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for kommuneplanens arealdel og sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Samfunnsdelen inkluderer en handlingsdel, som angir hvordan tematiske kommunedelplaner eller virksomhetsområder skal følges opp de nærmeste 4 år. **Kommuneplanens arealdel** er arealplan for hele kommunen og følger av kommunens strategiske valg i samfunnsdelen, og viser sammenheng mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Rådmannen legger fram kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel, arealdel og flere kommunedelplaner til behandling samtidig. Denne saken omhandler kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel. Kommunedelplanene Strategisk næringsplan, Folkehelseplan, Landbruksplan for Ørland og Bjugn og handlingsplan for Kultur har vært utarbeidet parallelt, og hovedessensen i disse planene er dermed tatt inn i strategiene i kommuneplanens samfunnsdel.

Planprosessen og medvirkning

Etter at planstrategien og planprogrammet til Ørland kommune ble vedtatt 1. november 2013 er et dialogdokument sendt til alle innbyggere i kommunen, i tillegg til potensielt nye innbyggere som jobber ved Bodø og Rygge flystasjoner. Her ble det satt frist for å komme med innspill til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel til 20. januar 2014. Kommuneplanprosessen har blitt presentert i en utstilling som har stått over 2 måneder i kultursenterets vringleareal, i tillegg til at dialogdokumentet har blitt presentert i store

plakater/skilt som har hengt i nærbutikkene i kommunen. Alle steder har det vært invitert til å gi innspill, og en notatbok har vært festet til utstillingene/ plakaten for å forenkle medvirkningen.

Samtidig med mulighetsstudiet for utvikling av Brekstadssentrum (parallelloppdraget) og planstrategiutviklingen ble det gjennomført en medvirkningsprosess med barn- og ungdom. Unge ørlendinger ble invitert til å gi innspill til hva de ønsker ta vare på fremover, hva de ønsker endret og hvordan de ønsket at Ørland skulle utvikles i et tiårsperspektiv. Etter en involveringsprosess fra barnehager til ungdomskolen presenterte de unge sine innspill for kommunestyret i november 2013. Innspillene er tatt videre i planene. I tillegg ble det gjennomført en Instagramkonkurranse #Mitt_Ørland blant barn og ungdom for å skape engasjement om kommuneplanleggingen.

Det er i alt gjennomført til sammen tre kommunestyreseminar ifm kommuneplanleggingen.

Som utgangspunkt for kommunestyreseminar 1 ble det gjennomført en QuestBack analyse med svar fra i underkant av 100 personer.

Kommunestyreseminar 1 ga styringssignal for hva som skulle være utviklingsstrategiene i Ørland kommune og dannet utgangspunkt for en utvidet planstrategi og planprogram. Seminar 2 omhandlet barn- og unges innspill til kommunens planlegging i tillegg til

visjonsprosess fase 2, og kommunestyreseminar 3 gikk videre på visjonsutviklingen og hovedstrategiene for samfunnsutviklingen samtidig som det ble gitt innspill til flere kommunedelplaner. På de to første kommunestyreseminarene var eksterne gjester invitert inn i dialogen fra næringsliv, kommunens ungdomsråd, kirke, lag- og organisasjoner. Administrasjonen oppsummerte siste kommunestyreseminar i mars 2014 og la dette frem for behandling i Planutvalget 27. mars 2014. Vedtak følger i vedlegg. Det har i tillegg vært gjentatte orienteringer i planutvalget om fremdrift og veivalg.

Utviklingen i Ørland vekker interesse hos mange. Kommuneadministrasjonen og politisk ledelse inviteres i en rekke fora for å presentere utviklingsstrategiene for Ørland, slik de ble vedtatt i Planstrategien 2013-2026. Samtidig gir disse møtearenaene anledning for god dialog og innspill til hvordan Ørland kan lykkes med sin utvikling.

For kontinuerlig orientering om planprosessene og pågående utvikling av Ørland er det i tillegg opprettet en utviklingsblogg. Facebook brukes også aktivt, i tillegg til at sentrale milepæler som kommunestyreseminar og politiske vedtak er lagt ut på kommunens hjemmeside.

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel

Det har kommet inn flere innspill til kommuneplanleggingen. Mange innspill kom i forbindelse med behandling av planstrategien 2013-2026 ettersom denne gikk langt i å foreta veivalg og fastsette strategiene for utvikling av Ørland i perioden. Disse innspillene ble tatt med i planprosessen og lagt ved til politisk behandling av planstrategien. Det har i tillegg kommet inn uttalelser i forbindelse med dialogdokumentet som er sendt alle innbyggere. Innspillene er omtalt i oversikt over vedlegg som ikke følger saken, innledningsvis i dette saksfremlegget. Innspillene er vurdert i samfunnsdelen, arealdelen eller kommunedelplanene. Barn og unges innspill er oppsummert i fire hovedpunkt: Park i Brekstad, Idrettshall, Svømmebasseng og urbane kvaliteter (Starbucks, Big Bite, Mc Donalds). Disse er behandlet i kommunestyret og har ført til vedtak om å forsere parkplaner i Brekstad.

Ny visjon for perioden 2013-2026: Ørland mellom himmel og hav

Planutvalget 27.03.2014 vedtok at følgende to forslag til visjon fra visjonsprosessen skulle forme ny visjon for Ørlands utvikling:

«Ørland – opplevelser mellom himmel og hav» og «Ørland- Moderne, lys og aktiv på historisk grunn». Rådmannen har jobbet videre med visjonene og foreslår at visjonen **Ørland**

– ***mellom himmel og hav*** blir Ørland kommunes nye ledestjerne og visjon. Visjonen Ørland-mellom himmel og hav viser retning for en moderne, aktiv og inkluderende kommune som skaper og byr på muligheter og opplevelser mellom sin himmel og sitt hav. Visjonen kan også brukes som et slagord for kommunen og viser til kommunens rolle som vertskap for kampflybasen og sin geografiske beliggenhet med hav og fjord på tre sider.

Utfordringer og muligheter i planperioden

Rambøllrapporten (2013) og Forsvarsbyggs konsekvensutredninger (reguleringsplan ØHF) peker på en rekke utfordringer kommunen står overfor de neste årene. Kommunen må lykkes med å styrke mulighetene og redusere utfordringene for å lykkes med sitt mål om 35 % befolkningsvekst.

- 20 % befolkningsvekst i Ørland og Bjugn kommuner som følge av kampflybaseetableringen
- Antatt stor pendlingsandel reduserer potensialet for befolkningsvekst.
- Vi går inn i en krevende anleggsfase med utfordringer spesielt for befolkningens helse og trafikkavvikling.
- Økt boligbehov beregnet til 75 boenheter i året.
- Folkehelsesatsing og inkludering av nye innbyggere nødvendig med mange nye tilflyttere og en stor anleggsfase.
- Behov for økte velferdstjenester for en voksende befolkning.
- Nedadgående næringsutvikling og liten kontakt med kompetansemiljøene i regionen.
- Landbruksutvikling under usikkerhet.
- Miljø- og klimautfordringer, og muligheter.

5 strategier for å lykkes med vedtatte mål

Visjonen viser retning for en kommune som ønsker befolkningsvekst, og sammen med ønsket om å styrke mulighetene og redusere utfordringene fremtiden bringer, er strategier for ønsket utvikling lagt. Strategiene ble allerede lagt i kommunens planstrategi og senest bekreftet i kommunestyreseminar 3 og deretter i vedtak i planutvalget 27.03.2014. Strategiene er noe justert etter innspill fra planprosessen eller politiske vedtak:

1. Skape et attraktivt bosted med bolyst for en økende befolkning

- ✓ Utvikle en attraktiv og bærekraftig kystby med urbane kvaliteter (justert etter vedtak av parallellprogram / mulighetsstudie Brekstad)
- ✓ Tilby et variert botilbud (lagt til etter politisk innspill mars 2014)
- ✓ Skape et rikt kulturtilbud og idrettsliv (justert gjennom planprosessen handlingsplan kultur. Idrett ble lagt til etter politisk innspill)
- ✓ Utvikle god infrastruktur i kommunen og kommunikasjon på Fosen (strategi fra planstrategien)
- ✓ Ha et strukturert, kontinuerlig og langsiktig omdømmefokus (politisk innspill i planutvalget mars 2014 – kommunikasjonsstrategi vedtak)

2. Folkehelse som grunnleggende verdi

- ✓ Sørge for en trygg og inkluderende oppvekst (fra planstrategi)
- ✓ Skape et inkluderende samfunn med rom for alle og plass for den enkelte (justert gjennom kommunedelplanprosess folkehelse)
- ✓ Sikre god folkehelse i anleggsfasen til kampflybaseutviklingen (justert gjennom kommunedelplanprosess folkehelse)

3. *Kreativ og fremtidsrettet næringslivssatsing*
 - ✓ Være en næringsvennlig kommune
(fra planstrategi)
 - ✓ Aktiv næringsutvikling knyttet til Forsvaret
(justert gjennom kommunedelplanprosess strategisk næringsplan)
 - ✓ Samarbeid om næringsutvikling
(justert gjennom kommunedelplanprosess strategisk næringsplan)
 - ✓ Løfte landbruket inn i ny tid
(justert gjennom kommunedelplanprosess landbruksplan Ørland - Bjugn)
4. *Bevisst miljø-satsing og klimatilpassing*
 - ✓ Bevisst bruk av miljø- og klimavennlige løsninger
(fra planstrategi)
 - ✓ Ta vare på og tilrettelegge viktige landbruk, natur- og landskapsområder
(justert gjennom kommunedelplanprosess Landbruk og handlingsplan kultur)
 - ✓ Planlegge og utvikle Ørland for klimaendring
(fra planstrategi)

I tillegg til ovennevnte strategier har kommunen ansvar for å gi gode velferdstjenester til innbyggerne i kommunen. Med dette utgangspunkt og med utgangspunkt i Ørland kommunes forventede store endring i folketallet frem mot 2026 ønsker rådmannen å supplere de fire tidligere vedtatte strategiene med en femte strategi som omhandler kommunens ansvar for å gi innbyggerne helse- og velferdstjenester og oppveksttjenester.

5. *Utvikle de kommunale tjenestene*
 - ✓ Legge til rette for et godt tjenestetilbud der befolkningsveksten er størst
 - ✓ Fremtidsrettede gode helse- og velferdstjenester
 - ✓ En oppvekst med gode forutsetninger for utvikling, opplæring og utdanning

Fremtidens Ørland skal skapes både for dagens ørlendinger, men også for å tiltrekke oss nye ørlendinger. Ørland kommunes fem utviklingsstrategier henger sammen. Kommunen må lykkes innen alle de fem strategiene for å kunne lykkes med å skape en ønsket utvikling. Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for kommuneplanens arealdel. Dette poengteres flere steder i planforslaget.

Kommuneplanens Handlingsdel

Kommuneplanens handlingsdel viser hvordan kommunen vil følge opp kommuneplanens visjon, mål og strategier. Handlingsdelen er både en del av kommunens 4-årshjul og 1-årshjul, og for hvert år skal det utarbeides et handlingsprogram. Et årlig handlingsprogram er spesielt viktig for Ørland som forventer stor samfunnsendringer i kommuneplanperioden. Kommuneplanens handlingsdel og handlingsprogram skal integreres og henge tett sammen med kommunens økonomiske planlegging. Planene vil derfor inngå i kommunens økonomi- og handlingsplan og kommunens årsbudsjett som skal rulleres hvert år. Her skal det defineres sentrale delmål og styringsindikatorer knyttet til de 5 hovedstrategiene i kommuneplanen. Styringsindikatorene vil over tid vise utviklingen innenfor de ulike strategiene, både i egen kommune og mot utviklingen i andre kommuner. I det årlige budsjettet (handlingsprogrammet) vedtas konkrete bevilgninger, tiltak og virkemidler som bidrar til å påvirke styringsindikatorene i positiv retning.

RÅDMANNENS KONKLUSJON

Rådmannen anbefaler å legge frem Ørland kommunes kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel til høring.

FORSLAG TIL VEDTAK

Med hjemmel i Plan- og bygningsloven vedtar Ørland kommune å legge ut kommuneplanens samfunnsdel (2013-2026) med handlingsdel til offentlig høring.